

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

ARQUEOLOGIA MEDIEVAL

Coordinació: BOLOS MASCLANS, JORDI DE

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	ARQUEOLOGIA MEDIEVAL		
Codi	100091		
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA		
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter
	Grau en Història	3	OPTATIVA
Modalitat	Presencial		
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6		
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	3	3
	Nombre de grups	1	1
Coordinació	BOLOS MASCLANS, JORDI DE		
Departament/s	HISTÒRIA		
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	<p>Hores presencials: 45 Treball autònom de l'alumne: 105</p> <p>Si no es poden fer classes presencials, a causa de la covid, s'haurà de fer més treball a casa i tindrà més importància la realització de les fitxes.</p>		
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.		
Idioma/es d'impartició	L'idioma d'impartició de la classe presencial serà el català. A nivell instrumental, poden emprar-se textos en llengües històriques, com el llatí, i científiques actuals, com el català, el castellà, el francès, l'anglès, l'italià o el portuguès.		

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BOLOS MASCLANS, JORDI DE	jordi.bolos@udl.cat	6	

Objectius acadèmics de l'assignatura

Els objectius que els estudiants haurien d'assolir al final del curs són els següents:

1. Conèixer i comprendre els diferents corrents teòrics que han marcat el desenvolupament de l'arqueologia medieval des dels seus inicis fins a l'actualitat.
2. Identificar les estructures i característiques més representatives de les societats de l'època visigoda, islàmiques i feudals medievals.
3. Relacionar els vestigis arqueològics amb les societats que els produïren i/o els utilitzaren i interpretar-los des d'un punt de vista científic.
4. Aplicar els coneixements en la redacció de documentació arqueològica, d'acord amb les exigències formals de la disciplina.
5. Estudiar les aportacions fetes amb relació a l'arqueologia del paisatge.

En resum:

- Conèixer la història de l'Arqueologia medieval a Europa i a Catalunya.
- Conèixer les principals aportacions fetes aquests darrers decennis.
- Conèixer les principals problemàtiques que hom es planteja en fer recerques d'arqueologia medieval.

Competències

Competències específiques

Competències personals

1. Coneixement de l'estructura diacrònica general del passat.
2. Coneixement comparat de la història de diferents èpoques i territoris
3. Coneixement de les diferents teories i perspectives historiogràfiques, així com de la diversitat de la consciència del temps i la memòria històrica.
4. Coneixement d'altres ciències humanes i socials, en especial l'antropologia social, la història de l'art, la geografia, l'economia i els estudis de les llengües pertinents per al coneixement de processos històrics concrets.
5. Coneixement de la diversitat cultural (perspectiva antropològica), en particular de les tradicions culturals i religioses de la humanitat i les seues relacions amb les transformacions i canvis històrics.
6. Capacitat per interrelacionar de manera crítica els esdeveniments i processos del present i del passat.

Competències sistèmiques

Coneixement i domini bàsic de la metodologia arqueològica.

Competències instrumentals

1. Capacitat per interpretar i utilitzar tot tipus d'informació documental i arxivística.

2. Coneixements generals i instrumentals de disciplines i tècniques associades: arqueologia, epigrafia, paleografia, arxivística, diplomàtica.
3. Capacitat per participar, dirigir o gestionar una excavació arqueològica.
4. Coneixements instrumentals de la història de la conservació de monuments, dels principals criteris de restauració, recuperació i gestió del patrimoni cultural i, en particular, arqueològic.

Competències generals

Competències personals

1. Coneixement i capacitat d'aplicació del mètode científic.
2. Capacitat d'anàlisi i síntesi.
3. Capacitat de raonament crític.
4. Coneixement dels principis i implicacions de l'ètica professional.
5. Motivació pel rigor i qualitat.
6. Coneixement i sensibilitat cap a la diversitat cultural.

Competències instrumentals

1. Capacitat d'aprenentatge autònom.
2. Capacitat d'organització i planificació.
3. Capacitat d'aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
4. Comunicació oral i escrita en llengua nativa (amb experts i no experts).
5. Coneixement d'informàtica aplicada.
6. Capacitat de gestió de la informació.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Introducció a l'arqueologia medieval
2. L'arqueologia del paisatge a Europa i a Catalunya
3. L'arqueologia dels pobles i dels masos.
4. L'arqueologia de les esglésies i de les necròpolis
5. L'arqueologia de les fortificacions
6. Arqueologia i els documents escrits

Sistema d'avaluació

Reading of texts and participation in class (in case it could be possible an in-person class). Abstract and comment about lectures out of the class (40%).

Bibliographic work about a question related to the course (60%).

Bibliografia i recursos d'informació

Basic Bibliography

Miquel Barceló, ed, *Arqueología medieval. En las afueras del 'medievalismo'*, Editorial Crítica, Barcelona, 1988.

Xavier Barral i Altet - Ramon Manent, *La arqueologia en Catalunya*, Ediciones Desino, Barcelona, 1989.

Michel de Boüard, *Manual de Arqueología Medieval. De la prospección a la historia*, Editorial Teide, Editorial Base, Barcelona, 1977 (apéndice: Manuel Riu "Arqueologia Medieval e España")

Alberto García Porrás, ed., *Informática y arqueología medieval*, Universidad de Granada, Granada, 2003.

Sonia Gutierrez Lloret, *Arqueología. Introducción a la historia material de las sociedades del pasado*, Publicaciones de la Universidad de Alicante, Alacant, 2001.

Juan Antonio Quirós, Belén Bengoetxea, *Arqueología Medieval y Posmedieval*, UNED, Madrid, 2010

Manuel Riu i Riu, *L'arqueologia medieval a Catalunya*, Els llbres de la Frontera, Sant Cugat del Vallès, 1989.

Joan Santacana, Clara Masriera, *La arqueologia reconstructiva y el factor didáctico*, Ediciones Trea, Gijón, 2012.

Specialized Theoretical Bibliography

Philippe Araguas, "La balkanization de l'archéologie médiévale dans la France de 2002", *Medievalisme. Noves perspectives*, Flocel Sabaté, Joan Farré, Joan Farré, eds., Pagès editors, Lleida, 2003 p. 161-172.

Jorge A. Eiroa, "Past and present of the Archaeology of the Alquerías", *Imago Temporis. Medium Aevum*, 6 (Lleida, 2012), p. 49-72.

Elena Kirchner, "Archaeology of the Landscape and Archaeology Farmed Areas in the Medieval Hispanic Societies", *Imago Temporis Medium Aevum*, 5 (Lleida, 2011), p. 55-86.

Elena Kirchner, "The Archaeology of the Peasantry in the Early Medieval Age. Reflections and Proposals", *Imago Temporis Medium Aevum*, 14 (Lleida, 2020), p. 61-102.

Juan Antonio Quirós, "¿Por qué la arqueología en España necesita un nuevo modelo universitario?", *Revista Arqueològica de Ponent*, 27 (Lleida, 2017), p. 278-281.

Other books and articles

Jordi Bolòs, *Els orígens medievals del paisatge català*, Institut d'Estudis Catalans - Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 200

Michael Aston, *Interpreting the Landscape. Landscape Archaeology in Local Studies*, B.T. Batsford, Londres 1985..

Helena Kirchner (ed.), *Por una arqueología agraria. Perspectivas de investigación sobre espacios de cultivo en las sociedades medievales hispánicas*, Oxford: BAR International Series 2062, Oxford 2010.

J. A. Quirós Castillo (ed.), *El poblamiento rural de época visigoda en Hispania. Arqueología del campesinado en el interior peninsular*, Universidad del País Vasco – Euskal Herriko Unibersitatea, Bilbao 2013.

Sam Turner, Jordi Bolòs, Tim Kinnaird, T., "Canvis i continuïtats en un paisatge mediterrani: una nova aproximació interdisciplinària al coneixement dels caràcters del paisatge històric de la Catalunya occidental". Dins J. Bolòs (ed.), *Els caràcters del paisatge històric als països mediterranis. Territori i Societat: el paisatge històric, VIII*. Lleida: Universitat de Lleida – Pagès editors, 2018, ps. 23-64.

Sandrine Robert, Sandrine (dir.), *Sources et techniques de l'archéogéographie*. Presses Universitaires de Franche-Comté, Besançon 2011.

Richard Muir, Richard, *The New Reading the Landscape. Fieldwork in Landscape History*, University of Exeter Press, Exeter 2000.

Gabrielle Démians d'Archimbaud, *Les fouilles de Rougiers: Contribution à l'archéologie de l'habitat rural médiéval en pays méditerranéen*, CNRS, París 1981 (reimprès l'any 2010).

Jordi Bolòs (ed.), *Un mas pirinenc medieval: Vilosiu B (Cercs, Berguedà). Estudi dels edificis i materials trobats durant les excavacions (1984-1986)*, Publicacions de la Universitat de Lleida, Lleida 1996..

Jordi Bolòs, "Paisatge i societat al "Segrià" al segle xiii". Dins J. Bolòs (ed.), *Paisatge i societat a la Plana de*

Lleida a l'edat mitjana, Universitat de Lleida, Lleida 1993, ps. 45-81.